

سان مىڭداغان كورىڭكى اۈىل - قىستاق قۇرىلدى، سان مىڭداغان شارۋا بۇقارا باقتقا كەنەلدى

(باسى 2 - بەتتە)

كورىڭكى ورتا دەگەنمىز وندىرگىش كۇش سانالادى. ەكولوگىيالىق ورتانىڭ ۇلكەن ەسەيىن، ۇزاق بولاشاقتىق ەسەيىن، جايىلىق ەسەيىن ويدا-عداي سىتەپ، ەكولوگيانىڭ قاسيەتىن ۇزدىكىسىز جارقىراتقاندا عانا تۇنىق سۇ، جاسىل تاۋدى قورعاپ قانا قويماي، بايلىققا قول جەتكىزۇگە دە بولادى. جاڭا دامۇ ۇستانمىن تولق، دالەم - ەدال، جاپپاي داپەكتىلىندىرىپ، ساپا مەن جىلدامدىقتىڭ قاتناىسنىن دۇرىس ئېىر جاقىتى ەتىپ، اۋىل - قىستاق-تى گۇلدەندىرۇدى لىگەرلەتكەندە عانا باعداردى دۇرىس يىگەرپ، كۇش سالۇ ئۇيىنىنىن ەداپ باسىپ تابۇعا بولادى.

ــــ جۇيە كوزقاراسنا، سوز جوق، تاباندى بولپ، ئوز جاعايدىنا ۇيلەستەنىن جولەين ئجۇرىپ، جوبانى الدىمەن اتقارۇ. بىرتىندەپ لىگەرلىبەۇ، ۇز-دىكىسىز قاچىماي كۇش سالۇ كەرەك.

لىۋ - يىگۇڭ شامەن شاراپچاناسى، ”تۇزاق پەن كىشكەنە تورعاي“ بابمۇك تۇزاق الاڭى، اۋىل وبى-نى دۇماندى سانخاسى... شاۋشىڭ قالاسى سۇندۇان ئمالسى انچياۋتوۋ قىستاعىنا بارار بولساڭىز، لۇشۇن انگىمەلەرىندە ساياحاتتاپ جۇرگەندەي بولاسىز. چاڭجياڭنىڭ وڭتۇستىكىندەگى وسى قاراپايم قىستاق ”لۇشۇنىڭ ناغاشى اپاسنىڭ ئۇيى“ ەرەكشەلىگنە يە IPدى ارقاۋ ەتىپ، كوپ ئتۇرلى كاسپى كۇيىن قالىپتاست-رىپ، اناغۇرلىم كوپ ساياحاتىشنى باۇراۋدا.

كوپتەگەن قىستاق تۇرعىنى اۋىل ويىنى ۇلكەن سانخاسىنا ەرتەدەن كەلىپ، وزدەرى ۇناناتىن ويىن-مداردىڭ باستالۋىن كۇتەدى. ەار اپتانىڭ سوڭىندا بۇل ارادا جىجياڭ ئەتارى، سىمبات گېمناستىكاسى، ەان - ئېي سياقتى الۋان ئتۇرلى ويىندار قويىلادى. بولاشقتا انچياۋتوۋ قىستاعى لۇشۇن تۇنىندلارىنا قاتىستى ئىتپتى دە كوپ مادەنىەت جاسامپازدىعى ونىمەدىن ساۋدالايتىن بولادى.

مىڭ قىستاق باي مازمۇندى بەينەگە ەنىپ، ومىرشەڭدىك كۇشى شەكىسىز قاۋلادى.

گۇل - اعاش كاسپ سالاسىن ارقاۋ ەتىپ، ”مىڭ جىلدىق قياقگۇل مەكەنى“ شاۋشىڭ قالاسى كىچياۋ رايونى لىچۇ قالاشعى تاڭدى قىستاعىندا بايۇدىڭ جاڭا جولى اشىلدى؛ چيڭشان شاينىڭ ”ئېىر تال چاپىراعىنا“ ارقا سۇبەيگەن حاڭچجوۋ قالاسى يۇيىاڭ رايونى جېڭشان قالاشى جېڭشان قىستاعىندا شاي دىدىس جۇەشى، شاي - تاعام، شاي كېيىمى، شاي جابىدىقتارى سياقتى قانىستى كاسپ كۇيلەرىن ورنالاستىرىپ، شاي مەن ساياحاتتى توع-تا دامۇ جولىنا ئۇسوسردى؛ ”تەڭىزگە سۇبەينىپ، تەڭىز ونىمەدىن تۇتىتۇ“ سىندى بالىق اۋلاۋدان تەڭىز ارالىنىڭ سالت - ساناسىن سومداپ، قوناقتار-دى قارسى الۇعا دەيىن، جوۋشان قالاسى دايشان اۋدانى چۇيشان قالاشى لياڭجى قىستاعى جاسىل گۇلدەنۇدىڭ جاڭا جولىنا قادم تاستادى...

اۋىل - قىستاقتا قالاغا ۇقسامايتىن كورنىس بولعاندا عانا، قالالىقتاردىڭ اغىسارى اۋاتىن جەرگە اينالا الادى. بۇل قالا مەن اۋىلدىڭ توعىسپالى دامۇنا كەڭ ئورسى اشادى.

”كوربەيگە قاراي كوسىل“. ەلىمىزدىڭ جەرى كەڭ، جەر - جەردىڭ جاعىداي ەار ئتۇرلى، وڭىر-لەردىڭ، قالا، اۋىلدىڭ دامۇنىنىڭ بىركەلكى بولماۋد-نىڭ سىرىن اشۇدا ”مىڭ قىستاق ۇلكى كورسەتۇ، 10 مىڭ قىستاقى رەتتەۋ - وڭاۋ يىنجەنەرياسى“ جو-بالاۋدا الدىمەن جۇرۇ، شاما - شارقنا قاراي كۇش سالۇ، بىرتىندەي كەمەلدەنۇ، ئېىرى ارقىلى كوپتى جەتەلەۇ ۇلكىسىن ازىرلەدى.

جوعارى دەڭگەيدە جوبالاۋعا باسا ئمان بەرىپ، قۇرىلىس جوباسىن سىرتانەگىيالىق تۇرعدا جاساۋمەن بىرگە، جەرگىلكىتى جاعايدىعا قاراي سىتەۋ-دى باسا دارىپتەپ، سالىستىرمالى باسىمىدقنى ساۋلەلەند-دىرىپ، ئېىر تۇتاس جوسپارلاپ لىگەرلەتتى، ”مىڭ قىستاق ۇلكى كورسەتۇ، 10 مىڭ قىستاقى رەتتەۋ - وڭاۋ يىنجەنەرياسى“ جاراسمىدى، قونىسقا جايلى ادامزات مەكىنىن قۇرۇعا اناغۇرلىم مول جۇڭگو اقل - پاراساتى مەن كۇش - قۇاتىن ۇستەۋەد.

شىت جاڭا باستاما ايىنىدى تاراۋدى جازدى:
”مىڭ قىستاق جەتەكشى بولغان، 10 مىڭ قىستاق گۇلدەنگەن، تۇتاس وڭىر بىرگە بايىعان، قالا، اۋىل جاراسىمدى دا كورىڭكى بولغان“
جاڭا كارىينانى كەستەلەۇ بارىسىندا **ارنىداي ئۇستى**

ھاڭجوۋ قالاسى شياۋشان رايونى مەيلىن قىس-تاعىنداعى تاماشا تۇرمىس ورتالىغىندا تاۋلىكتىك اۋىل - قىستاق سىقرلى كىتاپ بولمەسى، زەردەلى

سالاماتتىق قىزمەت وتەۇ يۇنىكتى، ادامسىز شىنعەۇ بولمەسى، ادامسىز ەرەن بازار سىياقتى الەۋمەتىك قۇرىلمىلار بار. بۇل ارادا سىقرلانغان ئاسىل ارقىلى قىستاق تۇرىغىندارىنىڭ ”سالاماتتىق سۇرەتىىن“ سالپ، سوزلىمالى اۇرۇعا شالىدىققانداردى قاداغا-لاپ ساقتاندىرۇ رەالدىققا اينالغان.

”مىڭ قىستاق ۇلكى كورسەتۇ، 10 مىڭ قىس-تاقتى رەتتەۋ - وڭاۋ يىنجەنەرياسى“ باستالغاندا مەيلىن قىستاعى سول كەزدەگى ”ۇلكى كورسەتەتىن“ قىستاقتاردىڭ ئېىرى بولاتىن. 20 جىلدىان كەيىن جىجياڭ ولكەسىندەگى تۇڭغىشى توپتاعى ”بولاشاق اۋىل - قىستاق“ سىناق ئتۇيىنى رەتىىندە بۇل قىستاق سىقرلانغان، زەردەلىسىلەنگەن بەينەمەن بولاشاق تۇرمىسىتىڭ اناغۇرلىم تاماشا كەسىكىىن بەتكە لىپ تاغى دا اتاندى.

جۇنتقا ”مىڭ قىستاق ۇلكى كورسەتۇ، 10 مىڭ قىستاقى رەتتەۋ - وڭاۋ يىنجەنەرياسىنا“ تاباندى بولۇ جانە ونى تەرەڭدەتۇ جونىندە جىجياڭ ولكە-سى مىناداي ەڭ جاڭا ورنالاستىرۇ جاسادى: بۇكىل ولكە وڭىرىندە قونىسقا جايلى، كاسىبە ئىعايلى، جاراسمىدى دا كورىڭكى اۋىل - قىستاق قۇرۇ، جو-عارى ئونمىدى، ەكولوگىيالىق اۋىل شارۋاشلىغىىندا قۇاتتى ولكەنى جان - جاقىتى قۇرۇ، اۋدان وڭىرىندە قالا مەن اۋىلدىڭ توعىسپالى دامۇىن تۇتاس تۇلعا بو-يىنشا لىگەرلىبەتۇ، شارۋالاردىڭ، اۋىل - قىستاقنىڭ بىرگە بايۇىن تۇتاس تىزبەك بوينىشا جەبەۇ، اۋىل - قىستاقنىڭ قوعامدىق باسقارۇىن تۇتاس بارىس بوينىشا كۇشەيتۇ، ”مىڭ قىستاق جەتەكشى بولغان، 10 مىڭ قىستاق گۇلدەنگەن، تۇتاس وڭىر بىرگە بايىعان، قالا، اۋىل جاراسىمدى دا كورىڭكى بولغان“ جاڭا كارىينانى جەدەل كەسكىندەۋ...

جاڭا باستامادا جاڭا جوبا جاساپ، جاڭا تاراۋ جازدى.

جاپپاي سوتسىيالىستىك وسىزاماندىنغان مەملە-كەت قۇرۇدىڭ ەڭ جاپپالى، ەڭ اۋىر مىندەتى ەالى دە اۋىل - قىستاقتا ــــ پارتيئا 20 قۇرلتايى بايانىداما-سى اۋىل - قىستاقى گۇلدەندىرۇدى جاپپاي لىگە-رىلبەتۇدى ارقاۋ ەتىپ، اۋىل شارۋاشلىغىىندا قۇاتتى ەلدى جەدەل قۇرۇ، اۋىل - قىستاق كاسىپ سالاسىن، دارىندىلارىن، مادەنىيەتىن، ەكولوگىياسىن، ۇيىمىن گۇلدەندىرۇدى تىڭغىلىقتى لىگەرلەتۇ جو-نىندە ورنالاستىرۇلار جاسادى.

جاڭا جورىققا اتىنغاندا ”مىڭ قىستاق ۇلكى كورسەتۇ، 10 مىڭ قىستاقى رەتتەۋ - وڭاۋ يىنجەنەر-ياسىنىڭ“ تاماشا تاجىرىيەلەرى، تاماشا ادىستەرى بۇكىل ەلدە ۇزدىكىسىز جالپىلاسىپ، قالا مەن اۋىل-دىڭ توعىسپالى دامۇىن جەدەلدەتۇگە دەم بەرىپ، كورىڭكى جۇڭگو قۇرىلىسنى لىگەرلەتىپ، اۋىل - قىستاقى گۇلدەندىرۇدى جاپپاي لىگەرلەتىپ، جۇڭگو ۇلكىسىندەگى وسىزاماندىندىرۇدى جۇزەگە اسىرۇعا مەعم نەگىز قالايدى.

جىجياڭنىڭ كەڭ - بايتاق جەرىنە كوز جىبەرسەك، 20 جىلدى اتتاپ وتكەن وسى كورىڭكى كۇش جالغاۋ قىيمىلى تىڭ تىرشلىك تىنىسنىن قاۋلاۋىدا ــــ جىنجۇا قالاسى دۇڭجياڭ قالانىسىنىڭ سايلۇ قىس-تاعىنداعى ”تەڭ يىگىلكتەنۇ اتىزىندا“ وسىمدىك قورعاۋ ۇشقش اپپاراتى كۇرىشكە ەگىس ەدارىسىن شاشۇدا، اتىز باسىنداعى زەردەلى قاشقتان باقالۇ - مەڭگەرۇ ساندىعى توپىراقتىڭ لىعالدىعى، قىشقىل-دىق - سىلنىلىك دارەجىسى سياقتى كورسەتكىشتەر-دى دەر كەزىندە باقلاپ - لىشەۋەد.

كەزىندە ”سەۋىپ ەگۇ“ ئاسىلنىن جاسامپاز-دىنقەن جالپىلاستىرىپ، ەگىستىك جەردى بوس قالدىرۇ ماسلەسىن ئېىر جولدا شەشكەن وسى قىستاق ”سايىلۇ تاجىرىيەسىمەن“ اتاعى جەر جارىپ، بۇڭىنگى تاڭدا سىقرلانغان تاسلىمەن اۋىل شارۋاشد-لىمىنىڭ دامۇىنا دەم بەرۇدە. سايىلۇ قىستاعى پارتكومە-نىڭ شۇجى لۇ يياڭچۇن: ”جاڭا داۋىردەگى ’سايىلۇ تاجىرىيەسى‘ دەگەنمىز ەگىندى اناغۇرلىم زەردەلى ەگىپ، جوعارى عىلىم - تەحنىكالى وسىزاماندىنغان اۋىل شارۋاشلىغىنا قادم تاستاپ، جوعارى ئونمىدى وندىرىستە جانە اۋىل شارۋاشلىغى مەن ساياحاتتى توعىستىرۇدا تەڭ يىگىلككە قول جەتكىزۇ“، - دەدى. بولاشاق اۋىل - قىستاق ــــ عىلىم - تەحنىكا ونەگەسى جەتكىلىكتى اۋىل - قىستاق ەارى قالامەن توعوسۇدى جەدەلدەتىپ، ئېىر - بىرىنە ساي كەلەتىن اۋىل - قىستاق.

جياشېڭ قالاسى نانچو رايونىنىڭ يۇيشېن قالا-شەىنىدا يېىكنىڭى شامامەن 3۵ مەتىر كەلەتىن، ۇلكەن ئمولدىر ىپەكتەر ورناتىلغان ”ۇشيا تالەڭكە“ ئارنىز-دى اق ئۇستى قۇرىلىس بولاشاق تۇيسىگىنە تولى، جۇرتتى توقتاي قالىپ كوز تاستاۋعا باۋرايدى.

مىنە بۇل، يۇيلى بولاشاق الەۋمەتىك اۋماعى. كومىر قىشقىل گازى جوق بالاباقشا، سىقرلى وسىم-دىك باقشاسى... دەن قويبا جوبالانغان كورمە اۋىما-عىندا قارتتار قىيەل ورتالىعى، بالالار قىيەل ورتالىعى، كىتاپ وقۇ اۋماعى، ەرىكىتىلەر وتاۋى سياقتى كوپ تۇردەگى قۇراما يقۇاتتار شەبەرلىكپەن ۇشتاستىرىلىپ، تۇرىغىنداردىڭ ”ئېىر پۇنىكتىستە قىزمەت وتەۋەدن“ شوغىرلى يىگىلكتەنۇنئە مۇمكىندىك جاسايدى.

شارۋالاردىڭ كىرىسى ئۇرتىس 19 جىل بۇكىل ولكە بوينىشا ئېىرىنىشى ورنىدى يەلەدى، قالا، اۋىل تۇرىغىندارىنىڭ كىرىس پارقى 1.60. اتان تومەن دەڭ-گەيدە ازىدى... قالا، اۋىل پارقى بۇكىل ولكە بو-يىنشا ەڭ از بولۇدى ۇزدىكىسىز ساقتانغان جياشېڭ بولاشاق الەۋمەتىنىڭ اۋماعى بولاشاق اۋىل - قىستاق قۇرىلىسنىن جەدەلدەتىپ، قالا مەن اۋىلدى توعىستىرۇدى ونان ارى جەبەۇ جولىندا ۇزدىكىسىز جاڭا قادم تاستاۋدا.

اۋىل - قىستاقنىڭ باياندى دامۇنىڭ ئەتىڭى ادامدا. سوغى جىلدىارى جىجياڭنىڭ كوپتەگەن اۋىل - قىستاقتارىندا جاڭا وزگەرىستەر جارىققا شقتى ــــ جاستاردىڭ قاتارى بارغان سايىن كوبەيدى. قالادان اۋىلىنا ورالغاندار بار، مۇنىڭ نەداۋىر كوبى ”جاڭا اۋىل ادامدارى“ ەدى.

كەزىندە ەشكىم سۇراستىرمايتىن ”تۇلدىر قىستاق“ شارۋاشلىق قۇرغان جاستاردىڭ، جاس كوركەمەنورشلەردىڭ جاڭالاپ جۇمسى جۇرگىز-ۋىندە كوركەم سالت - سانا قىستاعىنا اينالدى؛ يۇيسۇن قىستاعىنداعى ”سىقرلى كۇشەندىلەر گۇڭ-شىسىندا“ جاستار توپ - توپ بولپ الەۋمەتىك وڭىردە وي تولعاىعا شومدى، تابىيى، قاراپايىم تاۋلى قىستاق تۇرمىسىنان ولار اقشا تاۋىپ جان باغۇ مەن ”ارمانىداعىداي تۇرمىستىڭ“ كوركەم نەپە - تەڭدىگىن تاپتى...

”مىڭ قىستاق ۇلكى كورسەتۇ، 10 مىڭ قىس-تاقتى رەتتەۋ - وڭاۋ يىنجەنەرياسىنىڭ“ ئىشكەرلىىي لىگەرلىبەۇنىە بايلانىستى اناغۇرلىم كوپ جاس شارۋاشلىق قۇرۇشىلاردى، كوركەمەنورشلەردى، خالىقاراداعى دارىندىلاردى باۋراۋ قىستاقتاردىڭ دامۇىندا-عى جاڭا بەتالىس بولدى. ”اۋىل تۇومالارى“، ”جاڭا اۋىل ادامدارى“، ”اۋىلىنا ورالغاندار“ ئېىر ارادا باس قوسىپ، تۇنىق سۇ، جاسىل تاۋدى باعالى بايلىققا اينالدىرۇ اراناسىن كەڭەيتەدى.

جىجىياڭ ولكەلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى ي لياىنخۇڭ مىنالاردى ئېىلدىردى: كەلەر قاداىدا جىجىياڭ ”مىڭ قىستاق ۇلكى كورسەتۇ، 10 مىڭ قىستاقى رەتتەۋ - وڭاۋ يىنجەنەرياسىنىڭ“ تەرەڭدە-ۋىن، ناقتىلا تۇىن پارەمىندى، ئونمىدى لىگەرلە-تىپ، قالا مەن اۋىلدىڭ توعىسپالى دامۇ جولىنىدا جىلدام جۇگىرىپ، اۋىل - قىستاقى گۇلدەندىرۇ-دىڭ جاڭا قوزعاۋشى قۇاتىنن قاۋلاتىپ، اۋىل - قىستاق جاڭا بەينەسىن تۇلعالاپ، بىرگە بايۇدىڭ جاڭا جولنى قاراستىرىپ، اۋىل - قىستاق بۇقاراسىن وسىزاماندىندىرۇ قۇرىلىسىنىڭ جاڭا جەتىستىكتەرد-ىنەن يىگىلكىتەندىرەدى.

قاچىماي - تالهاي جالعاستىرساڭ، تاماشا كەلە-شەكتەن ئۇمت زور. جاسىل اعاشتار بىرىنە - ئېىرى كورىك بەرىپ، ئموپ - ئمولدىر بۇلاق سۇى قىستاقى اينا-لىپ اعۇدا. چۇن - ان اۋداننىڭ شياجىياڭ قىستاعى، قىستاق اۋىزىنداعى ارمان باستالغان جەر دەگەن جازۇ جازىلغان ئېىر ماڭدايشالىق كوز تارتادى.

شياجىياڭ قىستاعى ەدال باىاس شۇجي شي جىينېڭنىڭ جىجياڭدا قىزمەت ىستەنگەن كەزىند-ەگى نەگىزگى ساتى بايلانىس ئتۇيىنى ەدى. وسى شامەن تاۋلى قىستاق ”مىڭ قىستاق ۇلكى كورسەتۇ، 10 مىڭ قىستاقى رەتتەۋ - وڭاۋ يىنجەنەرياسىنىڭ“ جەتەكشىلىك ەتۇنىنىڭ يىگىلىگىن كورىپ، ”لاس، بىلىققان، ناشار“ جاينىكە تۇبەگەيلى حوش ايتىپ، ”جاسىل، باي، كوركەم“ بولدى ەارى بىرگە بايۇ بىرىككەن تۇلغاسىن قۇرىپ، اناغۇرلىم كوپ قىس-تاقتى بىرگە بايۇعا جەتەكتەپ، وسى زامان نۇسقا-سىنداعى ”فۇچۇنىشان تاۋلى قونىسى سۇرەتىىن“ كەسكىندەدى. وزدەرى اشقان ”ۋاڭشى“ اتتى شارۋالار شات-تىعى ساياجايىنىڭ ەسىك الدىندا وتىرعان 70 نەشە جاستاعى قىستاق تۇرعىنى جياڭ زۇخايدىڭ جۇزد-ىنەن باقت كۇلكىسى ەستى: ”ئېىزدىڭ اناغۇرلىم تا-ماشا كۇندەرىمىز ەالى الدا...“

ھاڭجىوۋدان بەرگەن خاىبارى)

(باسى 1 - بەتتە)

كوپشىلىكتىڭ ەسىك اشۇ، سەلبەستىك جاساۋ سەرىپىنى ارتىتىرىپ، ”ئېىر بەلدەۇ، ئېىر جول“ قۇرىلىسىنا قىزمەت وتەۇ جانە ونىمەن توعىسۇ بارىسىندا ئىتپتى دە زور ناتىجەلەرگە قول جەت-كىزىلۇەرىن ئۇمىت ەتتى. ما شىقرۇي بىلاىي دەپ باسا دارىپتەدى: شىنجياڭنىڭ ئسى جۇزىند-ىدىك قاچەتىمەن تىغىز ۇشتاستىرىپ، جوعارى مەكتەپتەردىڭ بايلىقتى ورنالاستىرۇىن عىلمى سا-پاللاندىرىپ، مەكتەپ قۇرىلىسىنا كومەكتەسە-تىن ولكە، قالالارداعى جوعارى مەكتەپتەرمەن بايلانىستى، سەلبەستىكتى كۇشەيتىپ، اناغۇرلىم كوپ جوعارى دەڭگەيدەگى بەساسپاپ دارىندد-لاردى باۇلۇ كەرەك.

شىنجياڭ شىفان داشۇەسىندە، ما شىقرۇي ماركىسىزم شۇەيۋانىنا كەلىپ، وقۇ - اعارتۇ، وقتۇ جۇرگىزۇ جاعاىدىن ۇعىسىپ، وقۇ تاۋىند-ىقان وقۇشىلارمەن ئقىلاسىپەن اڭگىسەلمەسىپ، ماركىسىزم شۇەيۋاننىڭ سىياىتى ماركىسىزم بولۇعا تاباندى بولپ، پارتىيانىڭ جاسامپاز نازارىياسىن ئىشكەرلىىي سويلەۇ، ەگجەيى - تەگجەيىلى ماركىسىزم شۇەيۋانىنىڭ كەلىپ، وقۇ - اعارتۇ، وقتۇ جۇرگىزۇ جاعا داۋىردەگى پارتىيا-نىڭ شىنجىياڭدى باسقارۇ جالىپ جوباسىن تولق، دالەم - ەدال، جاپپاي، ويداعىداي ئتۇسىندىرۇ، قالىڭ وقتۇشى - وقۇشلاردى ”بەستى شىنايى مويىنداۋدى“ ۇزدىكىسىز كۇشەيتۇگە جەتەكتەنۇ كەرەكتىگىن باسا دارىپتەدى. جۇڭگو ئىىل - ادەببىت شۇەيۋانىنا بارغاندا، ما شىقرۇي مەملە-كەت ئىىل - جازۇىن جالپىلاستىرۇ بازاسىنىڭ ىد-ئالىم جاعاىدايىنا تەكسەرۇ - زەرتتەۇ جۇرگە-زىپ، كوپشىلكىتى شىنجياڭدا مەملەكەتتە ئېىر تۇتاس قولدانلاتىن ئىىل - جازۇدى جالىپ-لاستىرۇعا اناغۇرلىم كوپ دارىندى تاربيەلەپ، اناغۇرلىم زور ۇلەس قوسۇعا شابتانىندىردى. ما شىقرۇي تاغى خۇاڭ ۇنىيى ەرەكشە ساقتا-مالار سارايمىن كوزدەن كەشىرىپ، كوپشىلك-تىڭ شىنجىياڭنىڭ ارخەولوگىيالىق جانە تارىخ زەرتتەۇ قىزمەتىنىڭ تەبىئىنن ارتىتىرىپ، اناغۇر-لىم كوپ قۇندى زەرتتەۇ تابىستارىمەن شىنجىياڭدى مادەنىيەتپەن نارلەندىدىرۇدى لىگەرد-لەتىپ، جۇڭخۇا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن ۇز-دىكىسىز بەكەدەمۇىن ئۇمىت ەتتى. ما شىقرۇي مىنالاردى باسا دارىپتەدى: جەر - جەر، تاراۋلار جوعارى مەكتەپتەن وقۇ تاۋىسقان وقۇشىلاردىڭ جۇمىستانۇىن جەبەۋىدى كورنەكتى ورنىىعا قويىپ، جۇمسى ورنى بايلىمەن اشىپ، جۇمسە-تانۇ ارناسىن كەڭەيتىپ، قامداۋ مەن قاچەتسىنىۇ-دى ۇشتاستىرۇدى جانە جەتەكشىلىك ەتۇدى، قىزمەت وتەۋدى كۇشەيتىپ، اناغۇرلىم تولق، اناغۇرلىم جوعارى ساپالى جۇمىستانۇدى جۇزە-گە اسىرۇدى تىڭغىلىقتى لىگەرلەتۇى كەرەك.

ما شىقرۇي تاغى شىنجىياڭ يىنجەنەرىيا شۇەيۋانىنىڭ قاتىستى مەكتەپ اۋماعىن ورنالاس-تىرۇ، باسقارۇ قىزمەتىنە تەكسەرۇ - زەرتتەۇ جۇرگىزىپ، شۇەيۋاننىڭ پىان ورنالاستىرۇ جانە دارىندىلاردى بلاۋلۇ جاعاىدىىن ۇعىسىپ، شىنجىياڭنىڭ ەنەرگىيا بايلىغى باسىمىدىن جانە ەرەكشە كاسپ سالاسى شوغىرن دامتۇ قاچەد-تىن ارقاۋ ەتىپ، ونەركاسىپ، عىلىم تۇرىندەگى ئپان قۇرىلىسىنىڭ كولەمى مەن ساپاسىن جەدەل جوعارىلاتپ، ئوندىرىس پەن وقتۇدىڭ تەرەڭ-دەي توعوسۇىن لىگەرلەتىپ، وسىزاماندىنغان كاسپ سالاسى جۇيەسىن ورناتۇعا اناغۇرلىم وىد-داغىداي قىزمەت وتەۋدى باسا دارىپتەدى. ما شىقرۇي تەكسەرۇ - زەرتتەۇ بارىسىندا بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: باس شۇجي شي جىينېڭنىڭ وقۇ - اعارتۇ جوىنىدەگى ماڭىزدى بايىمىداۋرلارد-نىڭ جانە شىنجىياڭدى كوزدەن كەشىرگەندە سويلەگەن ماڭىزدى ئسوزىنىڭ، ماڭىزدى نۇسقا-ۇنىنىڭ رۇخىن ئىشكەرلىىي ۇيرەنىپ، داپەكتىلىند-

(باسى 1 - بەتتە)

بازاردىڭ ورنىقتى جۇمسى جۇرگىزۇىن قامتاماسىز ەتۇ ئۇشىن مەملەكەت ەلەكتر تورى شىنجىياڭ ەلەكتر قۇاتى شەكتى سەرىكتەستىڭى شىنجىياڭ ەلەكتر قۇاتى ساۋدا ورتالىغى شەكتى سەرىكتەستىگىن وتپەلى مەزگىلدەگى ساۋدا جانە ەسەپ جاساۋ جاعايدىنا ارناۋلى تاقىرىپتا زەرتتەۇ جۇرگىزۇگە ۇيىمداستىردى. شىنجىياڭ ەلەكتر قۇاتى ساۋدا ورتالىغى شەكتى سەرىك-تەستىگى يىيل 2 - ايدا دوڭگەلتپەلى كەلسۇ تاسلىمەن اي شىشندەگى توقتام ساۋداسىن جۇرگىزىپ، تىجارات تۇلعالارنىڭ يارىقتى رەتتەۇ ئتاسلىىن مۇمكىندىگىنشە مولايىتىپ،

دىرىپ، ”كىم ئۇشىن ادام تاربيەلەۇ، قانداي ادام تاربيەلەۇ، ادامدى قالاى تاربيەلەۇ“ سىندى وسى ئېىر ئتۇبىرىلى ماسەلەنى مىقتاپ ارقاۋ ەتىپ، پارتىيانىڭ وقۇ - اعارتۇ باغىتىن جاپپاي داپەكتىلىندىرىپ، دۇرىس وقتۇ جۇرگىزۇ بەتا-لىسىنا تاباندى بولپ، وقتۇ جۇرگىزۇ، مەكتەپ باسقارۇ، ئېىلىم بەرىپ، ادام تاربيەلەۇ دەڭگەيىن ۇزدىكىسىز جوعارىلاتىپ، شىنجىياڭنىڭ جوعارى دارەجەلى وقۇ - اعارتۇنىدا تىڭ ناتىجەلەرگە قول جەتكىزۇدى لىگەرلەتەپ، شىنجىياڭنىڭ وسىزاماندىندىرۇ قۇرىلىسىنا پاراسات، دارىندد-لار جاعىنان مەعمى تىرەك ازىرلەۇ كەرەك. دۇرىس ساياسى بەتالىسقا تاباندى بولپ، پارتىيا-نىڭ جوعارى مەكتەپ قىزمەتىنە جاپپاي باشلىد.

ەىن كۇشەيتىپ، جوعارى مەكتەپتەردىڭ ىدەيا - ساياسى قىزمەتىن مۇقيات ويداعىداي سىتەپ، شي جىينىڭ جاڭا ەداۋىر جۇڭگوشا سوتسىيالىزم ىدەياسىن وقۇلىقتارعا ەنگىزۇدى، ساباقخانعا ەنگىزۇدى، وي - ساناعا ۇيالاتۇدى لىگەرلە-تىپ، پارتىيانىڭ جاسامپاز نازارىياسىمەن شىن ما-نىندە نەگىزدى بەكەمدەپ، رۇختى سومىداپ، اقل - پاراساتتى تاسقىنداتىپ، جۇرەككە ئىار بەرۇ كەرەك. ونەگە كورسەتىپ ادام تاربيەلەۇ ئتۇبىرىلى مىندەتىن تىناقىتقاندىرىپ، ونەگە كور-سىنىڭ، مادەنىيەت ئېىلىم تاربيەسىنىڭ، قوعام-دىق اماليات تاربيەسىنىڭ ەارقايسى بۇندارىنا ئسڭىرىپ، ەار ۇلت وقۇشىلارىن احىلاق، اقل - وي، دەنە، ەستەتىكا، ەڭبەك جاقىتارنىان جان - جاقىتى دامۇعا تاربيەلەپ، باستاپ، وتانىشلىدق سۇبسىپەنىشلىكتى، قوعامدىق جاۋاپكەرشىلك سەزىمىدى، جاڭخالق اشۇ رۇخىن، امالياتتىق قايد-لەتتى ۇزدىكىسىز كۇشەيتىپ، ۇلتىلىڭ گۇلدەنۇى سىندى ۇلى مىندەت ارقىالاي الاتىن ەداۋىردىڭ جاڭا ادامدارىن قۇلىشنا جەتىلدىرۇ، تۇلعالاۋ كەرەك. جوعارى ساپالى دامۇعا قىزمەت وتەۇ-دى كوزدە ۇستاپ، ادام تاربيەلەۇ ئتاسىلى، وقتۇ جۇرگىزۇ ۇلكىسى سياقتى رەفورمالاردى، جاڭخالق اشۇدى كۇش سالا لىگەرلىبەتىپ، مەم-لىكەت سىرتانەگىياسىنا قىزمەت وتەۋدى، شىنجىياڭنىڭ وسىزاماندىندىرۇ قۇرىلىسىنا تىرەك بولۇدى مىقتاپ ارقاۋ ەتىپ، ەرەكشە، باسىمدىققا يە پاندىەر قۇرىلىسنىن نىسانالى تۇردە كۇشەيتىپ، عىلمىي وقۇ - اعارتۇدى، يىنجەنەرىيا وقۇ - اعارتۇىن كۇشەيتۇگە كۇش شوغىرلاندىرىپ، عىلىم - تەحنىكاىدا جاڭخالق اشۇ قىلبەتىن، دەڭگەيىىن جوعارىلاتىپ، جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى بوينىدا-عى ەلدەرمەن اۋىس - كۇيىستى، سەلبەستىكتى تەرەڭدەتەپ، اناغۇرلىم كوپ جوعارى دەڭ-گەيدەگى، تاپشى دارىندىلاردى باۋلۇدى جە-دەلدەتىپ، وقۇ - اعارتۇدىڭ شىنجىياڭنىڭ جو-

عارى ساپالى دامۇىنا تىرەك بولۇ قۇاتىىن، ۇلەىس قوسۇ قۇاتىىن ۇزدىكىسىز جوعارىلاتۇ كەرەك. جوعارى دارەجەلى وقۇ - اعارتۇدىڭ دامۇ نەگىزىن بەكەمدەپ، قولداۋ، قامتاماسىز ەتۇ تەبىئىنن ۇزدىكىسىز كۇشەيتىپ، باسىمىدىق پەن ەرەكشەلىكتى كورنەكتىلىندىرىپ، وقتۇ بايىلىمەن توپتاپ، فاكىتورلاردىڭ اينالىمەن جەبەپ، جوعارى دارەجەلى وقۇ - اعارتۇدىڭ ئشكى قوزعاۋشى كۇشى مەن دامۇ ەمىرشەڭ-دىك كۇشۇن ۇزدىكىسىز قاۋلاتىپ، سىرتتان دارىندى كىرگىزۇ مەن جەرگىلكىتى دارىندىلار-دى تاربيەلەۋدى قاتار جۇرگىزۇ ارقىلى جوعارى ساپالى اماماندىنغان وقتۇشىلار قوسىنىن قۇرىپ، شىنجىياڭنىڭ جوعارى دارەجەلى وقتۇ جۇرگىزۇ ارقىلى ادام تاربيەلەۇ ساپاسىن ۇزدىكىسىز جوعا-رىلاتىپ، جۇڭگو ۇلكىسىندەگى وسىزاماندا-ندىرۇدىڭ شىنجىياڭ امالياتىنا ئونمىدى تىرەك بولۇ كەرەك.